

napredovanje i dobar uspjeh podhvata, jer kad bi ovaj nastradao, mogle bi druge posestrime, što su već uskrsele i stoje u poslovanju osjetiti smrtni udarac.

Gdje bi zavedenje seoskih blagajnica susrelo zapreka, osobito s nestašice osoba sposobnih da ih vodi i upravlja, bilo bi teško naći drugi prosti i običajni način vjeresije kadre da odgovori potrebama našeg poljodjelskog naroda; izpovjedam da ja nebih znao koju da preporučam, pošto nema u pokrajini vjeresijskih zavoda kao kope-rativnih banka sa dotičnim podružnicama, koje bi slučajno mogle na se primiti blagajničku upravu uzajamnih društava za poljodjelske pripomoći, koja bi se imale podići u malim i dalekim selima, gdje se taman s pomanjkanja osobitih razumnih osoba pokaziva nemo-gućnim vlastiti i samostalni život reifeisenovih blagajnica. Pa su taman sela najodaljenija, komšiluci raztrkani i osamljeni, osobito u zagorju zadavljeni neumoljivim lihvarstvom.

Ja ne bih vidio do samog jednog sredstva, koje bi možda o-mogućilo da na neki način bude od utjehe i pomoći vjeresija ovim nevoljnicima, a to bi bilo utemeljenje kotarskih vjeresijskih blagaj-nica, na izključivu korist seoskih težaka koji stanuju u mjestima gdje ne bi bilo moguće zavedenje zajmovnice. U tu bi svrhu pokrajina doznačila kao pokus, svotu, recimo od 5000 for. koja bi bila do-statna za razne vjeresijske poslove, koji ne zahtjevahu visokih iznosa, pošto se nebi imao udjeliti nijednomu težaku zajam veći od f 100.

Kotarske bi se zajmovnice imale sastojati od jednog upravitelja — blagajnika, i od 2 do 4 pouzdanika zemaljskog odbora; upravite-ljem bi mogao biti blagajnik ili priglednik poreznog ureda dotičnog kotara. Ove bi zajmovnice imale zadatak pomagati malog težaka nov-čanim iznosima, redovito ne većim od f 100, nabavljati gnoja, sje-mena, sumpora, modre galice, blaga i u obće poljodjelskih stvari kao što i izplaćivati malih ali tegotnih lihvarskih dugova, dozvoljujuć vjeresiju pojedinim težacima ili udruženim i u 10—15 ako su samo svi neposredno radnici vlastitih zemalja ili držanih na kmetsko te prikažuju jamstvo poštenja i radinosti potrebno za osobnu vjeresiju. Vjeresija bi zavisila o prikazivanju redovite molbenice a zatim o sa-stavljanju „*Seoske teskere sudjelovanja*“ potpisane od svih udru-ženih lica, u kojoj bi ona imala naznačiti svrhu zajma, koji kako smo vidjeli ne bi imao služiti nego za nabavu poljodjelskih pred-meta potrebitih za unapredjenje prilika njihovih zemalja ili onih što oni obrađuju i za izplatu kojeg tegotnog duga. U teskeri bi još sdružene osobe imale izjaviti da na jamstvo svote koju pitaju pružaju svoj podpis koji ima vrijediti, u odnošajima sa kotarskom zajmovni-com dotično sa zemaljskim Odborom ili pokrajinskim vjeresijskim